GROEN WESTLAND
GROEN = GOUD

CONCEPT



GEMEENTE WESTLAND



INHOUDSOPGAVE

VOORWOORD 3

INLEIDING 4

HOOFDSTUK 1. WAAROM VERGROENING
DE GEMEENTE WESTLAND MOET VERSTERKEN 5

HOOFDSTUK 2. HOE GROEN STAAT WESTLAND ERVOOR? 6

HOOFDSTUK 3. HOE GAAT WESTLAND ZORGEN
VOOR WAARDEVOL GROEN? 4 PIJLERS 8

HOOFDSTUK 4. MEER WAARDEVOL GROEN
IN UITVOERING 12

BIJLAGE 15

VOORWOORD



Voor u ligt het Actieplan Groen Westland – Groen is Goud!
Met dit plan verwacht ik dat we goed invulling geven aan de brede wens om Westland te vergroenen.

Dat is een geweldige opgave om aan te mogen werken, omdat Westland daar nog heel lang plezier van heeft. Waardevol groen draagt niet alleen bij aan de aantrekkelijkheid van wonen, werken en verblijven in Westland, maar het draagt ook bij aan de klimaatbestendigheid en aan de biodiversiteit.

Met de diverse natuurorganisaties werkten we de afgelopen maanden hard aan een 5-puntenplan, waaraan allerlei projecten op te hangen zijn. Daarmee kijken we niet alleen wat er moet gebeuren en hoe dat moet gebeuren, maar sluiten we ook aan bij wat de verschillende partners kunnen en willen leveren. Die samenwerking is actief en wederkerig en dat is ook de wijze waarop wij met de inwoners willen werken aan de uitvoering van dit puntenplan.

Met dit 5-puntenplan gaan we we voortvarend aan de slag met:
1. Meer ruimte voor bomen;
2. Verbeteren variatie en kwaliteit bestaand groen;
3. Uitbreiding van natuurgebieden;
4. Meer groen, minder tegels;
5. Westlanders actief in het groen.

Onder al deze punten gaat een dynamiek schuil die we in dit plan verder toelichten. Dit plan is bovendien dynamisch en laat ruimte om nieuwe projecten toe te voegen als blijkt dat we daarmee nog sneller en succesvoller kunnen zijn in de opgave om te vergroenen.

Door hiermee daadkrachtig van start te gaan blijven we niet wachten op mooie vergezichten maar kan de schop in de grond! Zo zorgen we dat wij, maar ook onze kinderen, straks in een groener Westland wonen.

Wij zijn er klaar voor om met u en iedereen samen te werken aan een groener Westland!

Michiel Ferwerda
Wethouder gemeente Westland



WESTLAND KRIJGT MEER WAARDEVOL GROEN

Gemeenten met veel groen zijn aantrekkelijk om te wonen, te werken en te recreëren. Dankzij de unieke ligging aan de kust heeft Westland een goede uitgangspositie hiervoor en is het een fijne gemeente om te verblijven. Deze positie willen we graag versterken door een focus te leggen op meer waardevol groen in de openbare ruimte.

Uitbreiding en versterking van groen in onze gemeente is onze ambitie. De opgave voor verdere vergroening staat in de omgevingsvisie en het Collegewerkprogramma.

Hoe kan Westland bestaand groen versterken en uitbreiden, wetende dat de druk op de ruimte groot is om alle wensen en behoeften te vervullen? Waarom is dat zo belangrijk en wat is er nodig om de belevingswaarde te verbeteren? Daarover gaat dit actieplan, dat richting geeft aan de groenambities en een kader biedt voor de uitvoering. De vier pijlers in dit plan, helpen ons daarbij op weg.

Wat verstaan we onder Groen en vergroening?

Er bestaan verschillend definities van groen die geregeld voor spraakverwarring en onduidelijkheid zorgen. Om te beginnen gaat het over groenvoorzieningen in de openbare ruimte, oftewel openbaar toegankelijk gebied: natuurgebieden, parken, plantsoenen, speelveldjes, groenstroken en bermen. Maar ook groen dat niet of beperkt toegankelijk is, beschouwen we als openbaar groen en telt ook mee. We hebben het dan bijvoorbeeld over groene daken, een geveltuin of middenberm. Water rekenen we in dit kader niet tot openbaar groen.

Ook ‘groene’ parkeervakken vallen niet onder openbaar groen. Groene parkeervakken dragen wel bij aan de strijd tegen wateroverlast en passen prima in de strategie klimaatadaptatie 2021-2024 om de verhardingsgraad van de Westlandse bodem te verlagen.

Met vergroening bedoelen we: zorgen voor meer waardevol groen dat bijdraagt aan een betere ecologische kwaliteit en natuurlijke beleving van de openbare ruimte.

Leeswijzer

Hoofdstuk 1 gaat in op het waarom van vergroening en beschrijft welke rol groen kan spelen in de aanpak van vraagstukken op het gebied van leefbaarheid, klimaat en biodiversiteit. Hoofdstuk 2 beschrijft de uitgangssituatie in Westland: wat zijn sterke en zwakke punten, welke kansen en bedreigingen zijn er? In hoofdstuk 3 komen de plannen aan de orde: wat gaan we doen om Westland groener te maken en wat is daarvoor nodig? Welke thema’s op korte termijn worden aangepakt, is vastgesteld in de Top 5, beschreven in hoofdstuk 4. Hoe de vergroening wordt gefinancierd, is te lezen in hoofdstuk 5.





HOOFDSTUK 1. WAAROM VERGROENING DE GEMEENTE WESTLAND VERSTERKT?

De groenambities van dit actieplan zijn nodig om de ervaren leefbaarheid te versterken, biodiversiteit te bevorderen en onze woonwijken klimaatbestendiger te maken. In dit hoofdstuk een korte toelichting per thema.

Groen versterkt de leefbaarheid

De afgelopen jaren wordt steeds duidelijker: we kunnen en willen niet zonder groen in onze leefomgeving. Actueel wetenschappelijk onderzoek (RIVM[1], WHO[1] e.a.) bevestigt dat: een groene leefomgeving bijdraagt aan onze gezondheid en welbevinden. Parken en plantsoenen, wandel- en fietsroutes, water: we brengen er graag tijd door om te ontspannen, te wandelen, de hond uit te laten, te spelen of elkaar te ontmoeten. Groen nodigt ons uit om te bewegen of tot rust te komen en draagt zo bij aan onze fysieke en mentale gezondheid.

Daarom gaan we in Westland meer en kwalitatief beter groen in de kernen realiseren. Het versterkt de kwaliteit van de leefomgeving en daarmee belevingswaarde en aantrekkelijkheid van onze gemeente voor wonen, werken en recreëren.

Groen versterkt de klimaatbestendigheid

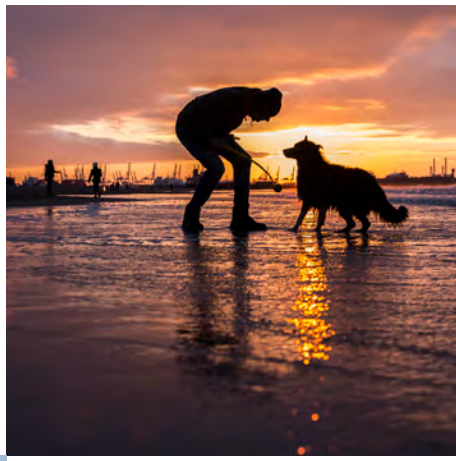
Ook in Westland hebben we met regelmaat te maken met extreme weersomstandigheden zoals hoosbuien of lange periodes van droogte en hitte. Klimaatveranderingen maken aanpassingen in de woonomgeving noodzakelijk. Waardevol groen speelt daarin de hoofdrol. Bomen, planten en groene daken houden de bebouwde omgeving koel tijdens perioden van hitte en bufferen water bij hevige regenval.

Groen versterkt de biodiversiteit

Veel plantensoorten en dieren in Nederland worden bedreigd; mede door de eenzijdige inrichting van gebieden. De biodiversiteit staat onder druk. Om deze ontwikkeling te keren, is variatie in beplanting nodig en is het van belang om gebieden waarin soorten goed gedijen, beter op elkaar aan te laten sluiten. Biodiversiteit zorgt voor minder overlast door plaagorganismen als muggen, de bladluis en de eikenprocessierups.

Groen is Goud!

De waarde van groen is niet in geld uit te drukken. Toch heeft groen economische waarde. Groen bevordert gezondheid en de kwaliteit van leven en heeft een positief effect op de belevingswaarde maar ook op de waarde van bijvoorbeeld vastgoed[3]. Het maakt gebieden interessant als vestigingsplaats voor mensen en bedrijven. Investeren in groen loont. Het zorgt voor aantrekkelijke woon- en werklocaties, heeft een positief effect op het ziekteverzuim en bevordert de productiviteit. Kortom: groen is goud!



1. RIVM – Kennisbundeling Groen en Gezondheid - april 2022
2. WHO benadrukt belang van groen voor mentale gezondheid - WUR
3. WUR_Factsheets_0.924 - in3luik.indd



HOOFDSTUK 2. HOE GROEN STAAT WESTLAND ERVOOR?

Dit hoofdstuk beschrijft de uitgangssituatie in de gemeente. Wat zijn sterke en zwakke punten van Westland? Waar liggen kansen en wat zijn bedreigingen?

Sterke punten

- Westland heeft mooie gebieden met grote natuurwaarden. Het kust- en duingebied, onderdeel van het Nationaal Park Hollandse Duinen, is voor veel inwoners en bezoekers een erg aantrekkelijk gebied. Een deel ervan (Solleveld en Kapittelduinen, Staelduinse Bos) behoort tot Natura-2000, een netwerk van natuurgebieden in Europa ter bescherming van de biodiversiteit.

- Binnen Westland zijn mooie groene ecologische verbindingen. Deze volgen enkele historisch beeldbepalende waterlopen, zoals de Poelzone en de Zwethzone. De Poel- en de Zwethzone maken onderdeel uit van het Natuur Netwerk Nederland.

- De meeste inwoners van de Westlandse dorpskernen bereiken binnen een halfuur lopen of een kwartier fietsen een park of natuurgebied. Al vormt de infrastructuur van wegen soms wel barrières. Gebieden als De Wollebrand, Het Prinsenbos, de Plas van Alle Winden, Het Staelduinse bos, de Oranjepolder, strand en duinen voorzien in de recreatieve behoeftes van veel Westlanders.

Verbeterpunten

- Westland bungelt onderaan de ranglijsten als het gaat om groenvoorzieningen binnen de kernen. Uit verschillende scans blijkt dat de meerderheid van de Westlandse wijken erg weinig groen bevatten.

- De aandacht voor groen is weliswaar toegenomen, maar nog onvoldoende geborgd binnen ruimtelijke planvorming en -uitvoering. Op de bedrijventerreinen buiten de woonkernen is het groen veelal beperkt tot een enkele bloembak, boom of struik.

- Westland is dichtbevolkt en dichtbebouwd; door de succesvolle glastuinbouw is veel openbare ruimte functioneel ingericht. Het groen is versnipperd, voornamelijk functioneel (bermen) en niet toegankelijk. De uitdaging is om de beperkt beschikbare ruimte zo optimaal mogelijk te benutten.

- Kansrijke plekken voor groen worden nog onvoldoende benut, denk hierbij aan gemeentelijke vastgoed, bedrijventerreinen, daken van zowel bedrijven als woningen en schoolpleinen.

Kansen

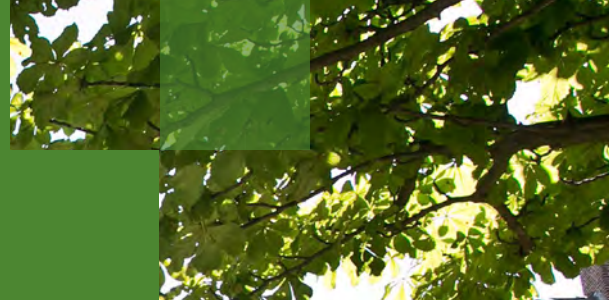
- Inwoners hebben behoefte aan meer groen, zo kwam zonneklaar naar voren uit het participatietraject[4] dat vooraf ging aan de vaststelling van de Omgevingsvisie. Westlanders geven aan groen in hun omgeving belangrijk te vinden en graag te fietsen en wandelen in een natuurlijke omgeving. Men wil graag groen op loopafstand (86%) en een park of natuurgebied in de nabije omgeving (86%).

  Voor het aanplanten van meer bomen (81%) en variatie in flora en fauna (84%) is groot draagvlak, blijkt uit de enquête. Uit moties die tijdens de Begrotingsraad[5] door de gemeenteraad zijn aangenomen, blijkt dat de behoefte aan meer groen breed leeft.

- Maar liefst tweederde van de bewoners wil zelf ook graag bijdragen aan vergroening. Dat kan in de ‘versteende’ woonwijken echt het verschil maken. Denk aan geveltuinen, groene daken, boomspiegels beplanten, plantenbakken en tegels in tuinen vervangen door groen. Momenteel is naar schatting 50 tot 75 procent van de tuinen verhard. Hier is veel winst te behalen!
  Dit vereist voorlichting, educatie en participatie. Hiervoor biedt samenwerking met onder andere het Westland Natuur en Techniekweb, maar ook andere natuurorganisaties[6] goede mogelijkheden.

- Binnen Westland zijn veel deskundige partijen bereid om te participeren in vergroening. Individuele bewoners kunnen bijdragen via Buurt in Uitvoering en Opzoomertrajecten. Via de website Westlandwoontduurzaam.nl krijgt vergroening steeds meer aandacht; zo neemt Westland deel aan de jaarlijkse competitie NK Tegelwippen[7] en deelden we afgelopen jaar bomen uit in samenwerking met Plan Boom[8].

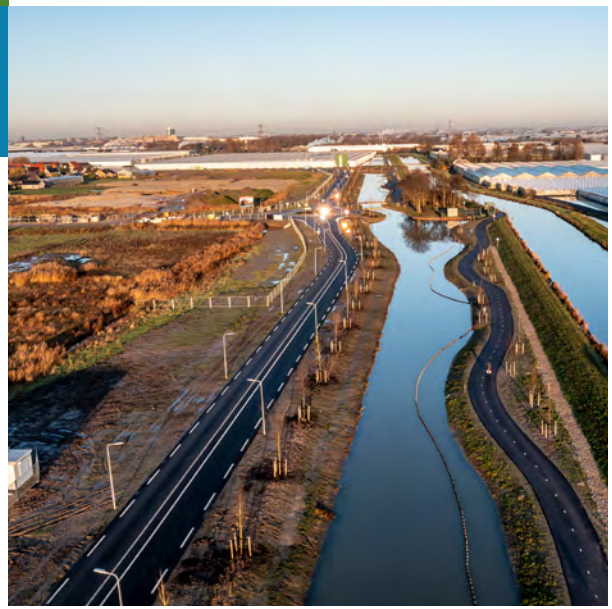
4. 20200131_Gemeente_Westland_-_Participatie_Omgevingsvisie.pdf (gemeentewestland.nl)
5. Begrotingsraad d.d. 09-11-2022
6. Natuurlijk Delfland, Platform groen Westland, Steenbreek, Algemene vereniging natuurbescherming, Groen & Bloei Westland, NMF Zuid-Holland, Stichting Duinbehoud, Zuid-Hollands landschap, Natuurmonumenten en Bladkracht.
7. NK Tegelwippen 2022 (nk-tegelwippen.nl)
8. Plan Boom - Welkom op de hoofdpagina van Plan Boom



- Waar mogelijk combineren we herinrichtingsprojecten en vervanging van riolering met vergroening. Deze kansen grijpen we aan door sterk te sturen op integraliteit met een meerjarenplan voor vervangingsonderhoud (gebaseerd op kwaliteits-/conditiemetingen). Bij het vervangen van groen en inboeten kiezen we voor meer gevarieerd groen.

- We kiezen voor actieve deelname Nationaal Park Hollandse Duinen, om daar meer sturend op te kunnen treden.

- Het Nationaal programma landelijk gebied biedt kansen om samen met partners als de provincie Zuid-Holland extra impulsen te geven aan waardevol groen in Westland.



Bedreigingen

- In Westland is de druk op de ruimte groot. Er is meer woonruimte nodig en bedrijventerreinen breiden uit. Meer inwoners en bedrijven betekent dat ook meer wegen en parkeerplaatsen nodig zijn. Dit gaat regelmatig ten koste van groen. Grond in Westland is schaars en duur, groen levert op korte termijn economisch minder op dan woningen of bedrijventerreinen.

- Meer inwoners betekent meer druk op de kwetsbare natuurgebieden, zoals het kust- en duingebied waar zich Natura2000 gebieden bevinden. Reden te meer om ook recreatie dicht bij huis, in de eigen woonomgeving mogelijk te maken.

- De druk op de ondergrondse ruimte neemt de komende jaren alleen maar toe. De energietransitie leidt tot het vergroting van de capaciteit van het huidige ondergrondse kabels en leidingen. Dit beperkt de beschikbare ruimte voor met name bomen.





HOOFDSTUK 3. HOE GAAT WESTLAND ZORGEN VOOR WAARDEVOL GROEN? VIER PIJLERS

Bij vergroening komen veel portefeuilles en specialismen bij elkaar. Vergroening heeft relaties met klimaat en water, gebiedsontwikkeling, gebiedsbeheer en ruimtelijke ordening, maar ook met gezondheid en sociale cohesie. In het Actieplan Groen Westland worden deze aspecten uitgewerkt in vier pijlers.

PIJLER 1: STERKE GROENSTRUCTUUR

Een sterke groene hoofdstructuur (zie fig. 1) is nodig om natuurwaarden te beschermen. Onder sterk verstaan we: veerkrachtig en toekomstbestendig groen, dat bestand is tegen veranderende (weers)omstandigheden en/of recreatief gebruik. In deze pijler gaat het zowel om aanleg en beheer van natuurgebieden als om het verbinden van groene gebieden, zodat ze minder kwetsbaar zijn voor achteruitgang van biodiversiteit.

Nederland heeft diverse programma's en wettelijke verplichtingen om kwetsbare natuur te beschermen (zie rapport[9] 'Wat wel kan', Remkes 2022). Zo is in de *Natuurbeschermingswet*[10] vastgelegd welke gebieden gelden als Natura2000[11] gebied en hoe we deze gebieden moeten beschermen. In Westland betreft dat het gebied Solleveld & Kapittelduinen, inclusief het Staelduinse bos.

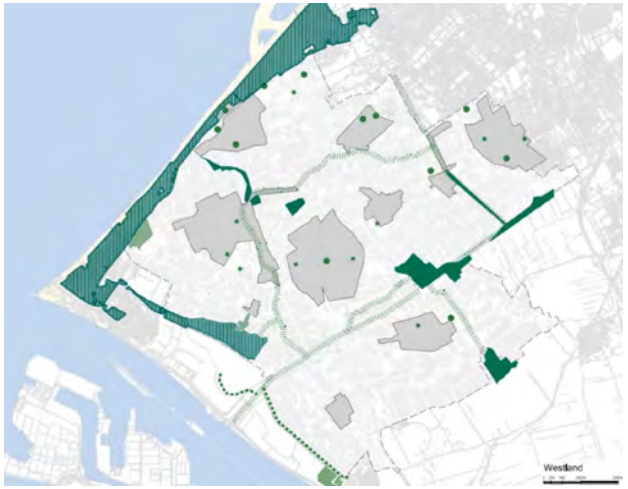


Fig. 1 Gewenste Groenstructuur vastgelegd in de Omgevingsvisie

Met het *Nationaal Programma Landelijk Gebied*[12] wil de Rijksoverheid gebiedsgericht werken aan natuur, water en klimaat. In dit programma komen alle doelen op Europees en Nationaal niveau bij elkaar. Provincies werken dit programma per gebied uit. Westland valt binnen het gebied Kust Duinen[13]. Onderdeel van de aanpak is de voltooiing van het Natuur Netwerk Nederland (NNN)[14]. In Westland betreft dit de eerder genoemde Natura2000-gebieden en ecologische verbindingen langs belangrijke watergangen zoals de Poelzone en de Zwethzone.

Westland werkt, samen met zo'n 50 gebiedspartners, aan het *Uitvoeringsprogramma Nationaal Park Hollandse Duinen*[15] (2020-2025). Doelen: het beschermen van kwetsbare natuur, het verbinden van gebieden, biodiversiteit verbeteren en zorgen voor een goede balans tussen recreatie en natuurwaarden.

Groenstructuurkaarten

Naast de sterke gemeentelijke groene hoofdstructuur is ook sprake van een fijnmazige groenstructuur op het niveau van de kernen. Deze groenstructuren worden op kaart gezet en dienen als uitgangspunt voor het verbinden van de kernen met de groene hoofdstructuur. Beide groenstructuren, de hoofstructuur en de groenstructuren per kern vormen samen de Westlandse groenstructuur. Deze stellen we bestuurlijk vast en deze dient als uitgangspunt voor de verdere uitbreiding van waardevol groen in Westland

Wat staat ons te doen?

Samenvattend geven we binnen deze pijler samen met de provincie Zuid-Holland en het Hoogheemraadshap van Delfland uitwerking aan het realiseren en borgen van een sterke groenstructuur dat bestaat uit:

- Het Natuurnetwerk Nederland;
- Natura 2000 gebieden + overgangsgebieden (bufferzones);
- Natte- en droge ecologische verbindingen (groenblauwe dooradering).

Verder bouwen we ecologische kennis binnen Westland op en zetten deze in bij ruimtelijke planvorming en -uitvoering, waarmee we het ecologisch beheren van het openbaar groen in Westland verbeteren. Tot slot zoeken we naar meer gebruiksmogelijkheden van het openbaar groen ten behoeve van recreatie.

9. 'Wat wel kan' Uit de impasse en een aanzet voor perspectief – 5 oktober 2022
10. Vogel- en Habitatrichtlijn - BIJ12
11. Natura 2000 | natura 2000
12. Nationaal Programma Landelijk Gebied: gebiedsgericht werken aan natuur, water en klimaat | Omgevingswet | Rijksoverheid.nl
13. Hoofdlijnen aanpak ZH-PLG Kust Duinen (concept februari 2023)
14. Natuurnetwerk Nederland | Natuur en biodiversiteit | Rijksoverheid.nl
15. Een duurzaam en veerkrachtig nationaal park - Nationaal Park Hollandse Duinen



PIJLER 2: BETROKKEN WESTLAND

Vergroening van Westland vergt inzet van veel verschillende partijen. Hoe kan Westland stimuleren dat bewoners, ondernemers en andere belanghebbenden zich bewust zijn van het belang van waardevol groen én de ruimte krijgen om er aan mee te werken? Daarover gaat deze pijler.

Waardevol groen is noodzakelijk en urgent. Die kennis moeten we delen. Dat kan middels voorlichting en educatie vanuit de gemeente. Deze pijler voorziet daarin, onder meer met lespakketten voor scholen en wijkgerichte natuureducatie in samenwerking met natuurorganisaties. Zo werkt de gemeente samen met het Westland Natuur en Techniekweb[16] aan natuureducatie op de Westlandse scholen en binnen de kinderopvang. In het Prinsenbos[17] maken kinderen op een laagdrempelige manier kennis met de natuur.

Onder inwoners en ondernemers leven ook tal van ideeën en wensen om hun omgeving te vergroenen. Westland gaat initiatieven stimuleren door prijsvragen te initiëren en samen te werken met onder meer buurtverenigingen, de lokale campagne *Westland woont duurzaam*[18] en de landelijke *Operatie Steenbreek*[19]. Denk hierbij aan de aanleg van groene daken, geveltuinen en het NK Tegelwippen[20].

Wat staat ons te doen?

Samen met de inwoners van Westland en de natuurorganisaties werken we aan de vergroening binnen de kernen. Via voorlichting, educatie en participatie betrekken we verschillende doelgroepen bij de vergroening van de kernen. Daarbij kijken we naar mogelijkheden om bewoners zelf de groene invulling van hun straat, buurt of wijk op te pakken. Het aanleggen van geveltuinen en het beplanten van boomspiegels stimuleren en faciliteren we, o.a. via de website www.westlandwoontduurzaam.nl





16. WNTWeb | Aanbod
17. Het Prinsenbos - Gemeente Westland
18. Westland Woont Duurzaam: Westland Woont Duurzaam
19. Stichting Steenbreek I Samen van verstening naar vergroening
20. Het NK Tegelwippen is terug! | IVN



PIJLER 3: GEZONDE GROENE OMGEVING

Westland wil met een groene leefomgeving bijdragen aan de fysieke en mentale gezondheid van mensen. Niet alleen omdat groen frisse lucht en verkoeling brengt, maar ook omdat groen uitnodigt tot beweging en ontmoeting. Deze pijler geeft aan hoe Westland een gezondere omgeving realiseert.

Een klein ommetje vanuit huis of een grotere wandeling of fietstocht in de omgeving: veilige en aantrekkelijke wandel- en fietsroutes nodigen uit tot meer beweging.
Groene plekken om te spelen of andere buurtbewoners te ontmoeten: ook dat draagt bij aan een gezonder leefklimaat. Bij nieuwbouw en herstructurering krijgt groen voortaan een centrale plaats, zodat bewoners ook in de toekomst prettig en gezond leven en wonen.

Binnen de kernen besteden we veel aandacht aan het behoud en verder vergroten van een gevarieerd bomenbestand. Dat begint met het opstellen en actueel houden van een lijst met waardevolle bomen en het opstellen van een kapverordening. Bomen brengen schaduw in periodes van hitte. Daarom zetten we naast het vergroten van het aantal bomen ook in op het vergroten van het boomkroonbedekking [21]. Dit laatste draagt vanwege de schaduwwerking op de lange termijn meer bij aan een prettige leefomgeving. Bomen met een groot kroonvolume zijn niet alleen beeldbepalend en sfeerbepalend in de kernen, maar dragen ook meer bij aan de biodiversiteit. Insecten, vogels, kleine zoogdieren en korstmossen vinden daar voedsel, leefruimte, bescherming en nestgelegenheid. Bomen zijn daarmee een cruciaal onderdeel van de waardevolle groenstructuur binnen de Westlandse kernen.

Wat staat ons te doen?

We gaan meer groen, o.a. bomen, toevoegen aan de openbare ruimte. Maar daarbij kijken we ook naar de kwaliteit en vooral variatie in soorten vegetatie. Bij de bomen kijken we meer naar de groenplaats omstandigheden om ervoor te zorgen dat bomen gezonder oud kunnen worden. De boomkroonbedekking wordt belangrijker vanwege de nodige schaduwwerking tijdens periode met extreme hitte. We nemen bij het herinrichten van het groen in de wijken de 3–30–300 regel in acht.

Voor zover mogelijk hebben we de ambitie dat vanuit iedere woning minstens 3 bomen zichtbaar zijn, dat 30% van de wijk door boomkronen is bedekt en op een afstand van 300 meter een groene ontspanningsplek aanwezig is.
We onderzoeken of instrumenten als de groene stad challenge kunnen helpen bij het structureel vergroenen door ruimte te zoeken voor meer bomen en zinloze verharding te verwijderen.
Ieder project heeft een groenanalyse waarin de kansen voor groen in beeld is. Uit deze analyse volgt een advies en een verantwoording over het gerealiseerde groen. Voor iedere bestaande woning realiseren we 1 m^2 extra groen. Bij nieuwbouwwoningen is 50 m^2 extra groen de norm.



[21] Boomkroon: de oppervlakte van een boom tot en met de uiterste bladeren van een boom; de bedekking: het oppervlak op maaiveld dat door de boomkroon van schaduw wordt voorzien.



PIJLER 4: KLIMAATBESTENDIGE WOONOMGEVING

Deze pijler voorziet in oplossingen tegen de gevolgen van extreme weersomstandigheden. Wat is er in Westland voor nodig om water vast te houden bij lange perioden van droogte, hittestress tegen te gaan in het bebouwde gebied en wateroverlast te voorkomen bij hevige regenval?

In Westland is de bodem voor een groot deel (58%) bedekt (bebouwing, bestrating). Daardoor is de sponswerking[22] van de bodem onvoldoende, met wateroverlast tot gevolg. In deze pijler werkt Westland aan een betere sponswerking. Bijvoorbeeld door te zorgen voor meer groen en minder verhard oppervlak.

In lange periodes van droogte is het juist onwenselijk als alle regenwater uit de nattere periode is afgevoerd. Daarom is het van belang om plekken te realiseren die water vast kunnen houden. Waar kunnen we overbodige verharding vervangen door groen, zodat regenwater er in de bodem kan zakken en een buffer vormt voor droge periodes?

Toenemende droogte heeft gevolgen voor ons drinkwater, concludeert VEWIN[23] (2022). Dat betreft zowel de kwaliteit (verzilting bodem en grondwater) als de kwantiteit. Vanuit deze pijler gaan we met het aanleggen van meer groen bijdragen aan het tegengaan van verdroging en verzilting en samen met Delfland de waterkwaliteit verbeteren, bijvoorbeeld door oevers van watergangen natuurvriendelijk in te richten en ecologische verbindingen te maken. Met het verbeteren van waterkwaliteit geeft Westland uitvoering aan de Europese Kaderrichtlijn Water[24].

Bij nieuwbouw werkt Westland aan een klimaatbestendige woonomgeving door klimaatadaptief te bouwen (zie Convenant Klimaatadaptief[25] voor de randvoorwaarden) of natuurinclusief te ontwerpen en te bouwen. Dat laatste staat voor het realiseren van bouwwerken die bijdragen aan de lokale biodiversiteit en natuurwaarden, bijvoorbeeld met groene gevels en groendaken. Zowel klimaatadaptief- als natuurinclusief bouwen zijn leidende principes in de Omgevingsvisie van Westland.



Wat staat ons te doen?

Bij de vergroening van de kernen van Westland houden we rekening met toenemende weersextremen als hitte, droogte en wateroverlast. Er komt een kader voor natuur inclusief bouwen en ontwikkelen.

22. Het vermogen van de bodem om water op te nemen in natte perioden en weet af te geven in droge perioden.
23. Zekerstellen van de drinkwatervoorziening op korte en lange termijn – Een Hand-out, september 2022
24. Kaderrichtlijn Water - Helpdesk water
25. Klimaatadaptief bouwen - Provincie Zuid-Holland



HOOFDSTUK 4. MEER WAARDEVOL GROEN IN UITVOERING

Groen is Goud: met een top 5 aan vergroeningsthema's kan op korte termijn al veel in gang worden gezet.

Samen met verschillende natuurorganisaties is een top 5 van thema's opgesteld waar we de komende jaren gezamenlijk aan werken. Aan elk thema koppelen we acties die bijdragen aan de vergroeningsambities.

Per thema worden een aantal maatregelen benoemd, deze maatregelen zijn niet limitatief en komen uit een verzamellijst van mogelijke maatregelen die als bijlage 1 is toegevoegd.

Jaarlijks wordt de lijst met maatregelen, de behaalde resultaten en de prioritering voor het komende jaar met de raad besproken. De P&C cyclus en de voorbereidende gesprekken hiervoor vormen hiervoor een natuurlijk moment. Ook tussentijds kunnen werksessies met de raad worden georganiseerd.

Top 5

1 Meer ruimte voor Bomen
2 Verbeteren variatie en kwaliteit bestaand groen
3 Uitbreiden natuurgebieden
4 Meer groen, minder tegels
5 Westlanders actief in het groen

Elk thema draagt bij aan één of meer pijlers (zie hoofdstuk 3). Deze pijlers komen terug in het Gebiedsgericht Plan (GGP) dat dit voorjaar wordt vastgesteld.

Onderstaande matrix laat zien aan welke pijlers de thema's uit de Top 5 gaan bijdragen.

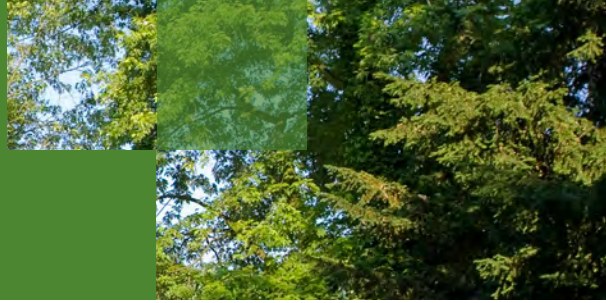
	Pijlers (GGP 2023-2027)			
	1. Sterke Groenstructuur	2. Betrokken Westland	3. Gezonde, groene omgeving	4. Klimaat-bestendige woonomgeving
Thema				
Meer ruimte voor bomen	X	X	X	X
Verbeteren variatie en kwaliteit bestaande groen	X		X	
Uitbreiden natuurgebieden	X			X
Meer groen, minder tegels		X	X	X
Westlanders actief in het groen		X	X	



Gebiedsgericht Plan 2023-2027

De pijlers en thema's komen terug in het gebiedsgerichte plan, het strategisch kader op basis waarvan de openbare ruimte wordt beheerd, onderhouden en ontwikkeld. Dit Actieplan Groen Westland kan daarom niet los gezien worden van het gebiedsgerichte plan. Beide plannen voorzien de komende jaren in een ontwikkeling naar meer waardevol groen in Westland.

CONCEPT



1 - Meer ruimte voor Bomen

Meer bomen in de openbare ruimte én zorgen voor meer kwaliteit en diversiteit aan bomen: daarover gaat dit thema. Westland wil niet alleen meer bomen planten, maar ook zorgen dat ze kunnen groeien en gezond oud worden (kwaliteit) en een grote kroon ontwikkelen (schaduw, luchtkwaliteit). Dat kan bijvoorbeeld door de omstandigheden op de standplaats te verbeteren. We werken aan een grotere variatie in soorten die goed past in deze omgeving, om bij te dragen aan een betere biodiversiteit. Bestaande bomen die om die redenen van extra veel waard zijn, verdienen extra bescherming.

Maatregelen onder andere:

- Boomplantdagen en bomen uitdeelacties organiseren;
- Aanleg minibossen;
- Lijst met waardevolle bomen.

2 - Verbeteren variatie en kwaliteit bestaand groen

De kwaliteit van het bestaande groen in Westland is voor verbetering vatbaar. Natuur versterken vereist afwisseling in begroeiing, bloeiende bermen en verruigde stukken groen. Dit alles is te realiseren door zoveel mogelijk te kiezen voor ecologisch beheer en bij aanplant van nieuw groen gebruik te kiezen voor variatie. Om dit alles te verwezenlijken, versterken we de ecologische kennis binnen de gemeente en betrekken we deze structureel bij ruimtelijke projecten.

Maatregelen onder andere:

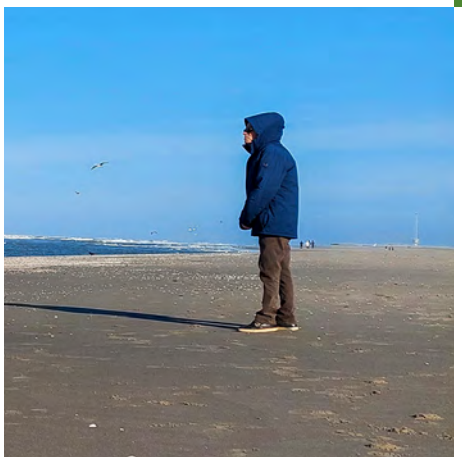
- Verbeteren leefruimte vleermuizen en dakbroeders;
- Groene wandel- en fietsroutes;
- Ecologisch beheer groen.

3 - Uitbreiden natuurgebieden

De natuurgebieden en ecologische verbindingen die deel uitmaken van het Natuurnetwerk Nederland krijgen er conform de opgave nog enkele tientallen hectare bij. In het kader van het NPLG komen extra groenopgaven op Westland af. Rondom Natura2000 gebieden dienen bufferzones te komen ten behoeve van een betere bescherming van deze hoogwaardige natuur. Tevens bestaat de wens de buitenruimte nog meer te dooraderen met groene en blauwe verbindingen. De provincie Zuid-Holland gaat dit samen met Westland verder uitwerken.

Maatregelen onder andere:

- Natuur inclusief bouwen;
- Natuurvriendelijke oevers;
- Tijdelijke natuur op braakliggende terreinen.





4 - Meer groen, minder tegels

Met behulp van instrumenten als de groene stad challenge gaat Westland in de woonkernen meer groen realiseren, zowel in de openbare ruimte als op particuliere grond. Voor de openbare ruimte wordt een projectplan uitgewerkt; particulieren worden gestimuleerd om hun tuinen te vergroenen via wijk- en buurtacties, waaronder het NK Tegelwippen.

Maatregelen onder andere:
- NK Tegelwippen;
- Aanpak middenbermen wegen;
- In beeld brengen zinloze verharding.

5 - Westlanders actief in het groen

Aantrekkelijk verblijfsgroen voor spelen, recreëren en ontmoeten, maar ook samen met bewoners actief werken aan vergroening: daarover gaat dit thema. Groen is voor iedereen. Inwoners krijgen extra mogelijkheden om hun directe omgeving te vergroenen. Denk aan het uitdelen van bomen, het stimuleren van bewonersinitiatieven en wijkgerichte vergroeningsacties. Natuurorganisaties wordt gevraagd om met hun kennis en ervaring hier een actieve rol in te spelen.

Maatregelen onder andere:
- Geveltuinen aanleggen;
- Groenbeheer door de buurt;
- Educatie / projecten met scholen opzetten.

Op de lange termijn

Bovengenoemde is slechts een kleine greep uit alle mogelijke maatregelen en acties die leiden naar een groener en leefbaar Westland. In bijlage 1 is een lijst opgenomen van mogelijke maatregelen. Deze lijst vormt de basis voor de uitvoering. In eerste instantie is gekeken naar die acties die op de korte termijn uitvoerbaar zijn en effect hebben op de directe woon- en leefomgeving van onze inwoners.

Maar er is meer nodig om ook op de lange termijn blijvend te kunnen vergroenen. Via beleidsregels, normen en richtlijnen borgen we de vergroening structureel. In stedenbouwkundige plannen, bij het uitvoeren van ruimtelijke projecten en het verlenen van vergunningen geldt meer waardevol groen als één van de randvoorwaarden.
Samen met partners in de regio werken we aan de bescherming en uitbreiding van natuurgebieden en ecologische verbindingen, waaronder de afronding van het natuurnetwerk Nederland. Hierbij houden we rekening met de opgaven in het kader van het Nationaal Programma Landelijk Gebied en het kader ‘bodem en water sturend’.

Financiën

De dekking van de investeringen voor het product groen en recreatie vindt plaats vanuit een storting van de reserve groenfonds aan de reserve maatschappelijk nut. ad. € 2,5 mln. Via de 3e voortgangsrapportage (medio september) zal de raad worden geïnformeerd over deze onttrekking per investering.





BIJLAGE



Maatregelen en acties per thema	thema 1	thema 2	thema 3	thema 4	thema 5
Thema 1: Meer ruimte voor bomen					
Aanplant van bomen		X	X	X	X
Aanleg minibossen		X	X	X	X
Jaarlijks twee uitdeelacties bomen / struiken		X		X	X
Vergroten bedekkingspercentage door boomkronen		X		X	
Uitwerken 3 - 30 - 300 regel		X		X	X
"(jaarlijkse) Westlandse Boomfeestdag / verkiezing boom van het jaar en deze in iedere kern planten"					
Landelijke boomfeestdag naar Westland halen		X	X		X
"Verbeteren groeiplaatsomstandigheden bij bestaande bomen en bij vervanging/inboeten/renoveren"		X		X	
Handboek bomen opnemen in beleid / PvS		X	X		
Herijken regels/richtlijnen omtrent het kappen van bomen		X	X		
"Lijst monumentale en waardevolle bomen actualiseren en vaststellen"		X			
Aanplant Voedselbos (verkenning naar locatie)		X	X	X	X
Verkenning boomkweeklocatie		X	X	X	X
"Met (basis)scholen bomen planten (iedere leerling plant voor dat hij/zij de school verlaat een boom"		X	X		X



Maatregelen en acties per thema	thema 1	thema 2	thema 3	thema 4	thema 5
Thema 2: Verbeteren variatie en kwaliteit bestaand groen					
Experimenten aanplant snelle groeiers (oa Olifantengras)				X	
Aanpak invasieve exoten					
Aanpak vleermuizen (incl. inventarisatie)					X
Aanpak dakbroeders (incl. inventarisatie)					X
Aanleg natuurvriendelijke oevers			X		
Aanleg 'Eendentrappen' langs beschoeiningen					
Groen analyse per plan borgen	X		X	X	
Ecologisch beheer openbaar groen					
Herziening maaibeleid					
Mobiel groen (centra) / hanging baskets					X
"Straten die naar het centrum van de kern leiden groener inrichten"	X			X	X
Vergroening wandel- en fietsroutes (groen en veilig)	X				X
Plaatsen insectenhotels + aanpassen beplanting				X	X
benoemen Westlandse incoonsoorten					
Aanleg + herinrichten speelplaatsen als natuurspeelplaatsen				X	X



Maatregelen en acties per thema	thema 1	thema 2	thema 3	thema 4	thema 5
Thema 3: Uitbreiden Natuurgebieden					
Faciliteren ontwikkeling 'Het Groene strand' - groene wimpel		X			X
Strategische grondaankopen / grondbank	X	X			
Vastleggen groenstructuur					
Aanleg resterende hectares NNN	X	X			
Opbouwen en borgen ecologische kennis	X	X		X	X
Pilot natuur inclusief bouwen		X		X	X
Aanleg natuurvriendelijke oevers en NEZ's		X			
Aanwijzen bufferzones rond natura2000 gebieden (NPLG)		X			
Uitwerken groenblauwe dooradering (NPLG)		X			
Onderzoek mogelijkheden groen op braakliggende terreinen		X			X
Ecologische verbetering hoogspanningstracee		X			
Thema 4: meer groen, minder tegels					
NK Tegelwippen + tegeltaxi		X			X
Waterberging		X	X		
Vergroenen middenbermen (provinciale) wegen + rotondes		X			
Zinloze verharding in beeld en vergroenen - Groene Stad Challenge	X	X			X



Maatregelen en acties per thema	thema 1	thema 2	thema 3	thema 4	thema 5
Thema 5: Westlanders actief in het groen					
Spelen, sporten en recreeren in het groen					
Educatie en scholing	X	X	X	X	
Faciliteren bewonersinitiatieven	X	X		X	
Adoptie stukken groen door bewoners/bedrijven	X	X		X	
Geveltuinen promoten		X			
Beheer groen door de buurt / buurt in actie		X		X	
Spelregels voor bewonersparticipatie					
populaire versie Actieplan Groen Westland					
communicatieplan (incl website)					
Klimaatpleinen (tuincentra)		X		X	
Groenambassadeurs					





CONCEPT